

NÓGRÁDI LAPOK

ÉS HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Költségek feltételei:

Egyes évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Költségek csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja:

Öt hasábon petitsor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyitólár garmond sora 20 kr. — Nagyobb hirdetések
jutányosan eszkuoltetnek.

A lap szellemi részére s a nyitólárra vonatkozó minden
közlemények a szerkesztőség küldendők.

Költségek pénzsek, reclamatiók, és hirdetések
a kiadóhoz intézendők.

Egy új mezőgazdasági iparág.

Dr. Wágner László, a mezőgazdaságtan nyilván. rendes tanára a kir. Józsefműegyetemen, följebb fontos és különösen hazai viszonyainkra való tekintettel vitális érdekű új iparágat: a kukoricából való keményítő gyártást fejtegető szakközleményt közöl a „Földművelési érdekeink” legutóbbi számában. Abból indulva ki, hogy bizonyos iparágak a mezőgazdasággal való szoros kapcsolatuk folytán ez utóbbinak ugye olván létfölöttelét képezik, amennyiben a rossz talaj és hiányos trágyaerő által előidézett pangást csakis a mezőgazdasági iparok — melyek közvetlenül takarmányt és közvetve trágyát szolgáltatnak — képesek az egyensúly helyreállítására utján eloszlatni, érdekesen fejti ki, hogy mi lehet igazi mérve annak, hogy a mezőgazdaságban az állatok sikeres táplálására és a jó trágyának elég nagy mennyiségben való előállítására első sorban és kétségtelenül a fehérnyo anyagok szolgálnak, ez alapon a kukoricából való keményítőgyártást állítja pír-excellenzt mezőgazdasági iparnak, miután ez szolgáltatja a létező iparok között a legiőbb fehérnyo anyagot mint mellékterményt, illetőleg hulladékot. Ezen a legujabb időben teremtett ipar lényege az, hogy a tengeri keményítővő dolgoztatván fel, a kukoricában tartalmazott 8-15 százalék fehérnyo változatlanul marad a mezőgazdaság czéljaira és pedig nem hig moslék alakjában, hanem mint összeálló, könnyen eltartható sűrű tömeg, mely helyes arányokban keverve szalmaszecsakával, felapritott tengeri csutkával stb. kitűnő takarmányt szolgáltat sertések, hizó ökrök, igás és tejelő marha, lovak és juhok, tehát az összes mezőgazdasági haszon- és igás jószág számára. Wágner tanár ur érdekesen fejti ki, hogy észszerű alapon induló mezőgazdának mai nap elsőrangú feladata a takarmány- és trágyatermelés, mivel a mezőgazdaság legjövödelmezőbb ága ma a hústermelés és mert az intentio hizlalással foglalkozó gazda földbirtokának jövödelmezőségét ez alapon az elérhető netovábbjáiig emelheti, amennyiben ezuton a piaci termények, búza stb. termelése amint azt Anglia példája is mutatja, rendkívül fokozható lesz, a kiterjedt állattenyésztés és hústermelés tövén lehetővé azt, hogy a trágyaerő és ozzel együtt a talaj termőképessége az elérhető tetőpontjáiig emeltheassék. A tud's tanár ur ezen alapon pontos és érdekes számvetéssel bizonyítja be a hústermelésnek a kukoricából való keményítőgyártással kapcsolatban való nagy fontosságát és főként jövödelmezőségét, példában mutatva be egy kisebb (20 mázsát feldolgozó) kukoricakeményítő gyár mellett létesíthető hizó jövödelmét, melyszerint a beállítható 270 drb ökrök hústermelésének értéke, azaz a hizlalási üzletág jövödelme egy évben (300 napi üzem alatt) a 23,000 frtot meghaladja, míg a hizó állatok trágyája 120 cat. holdnak erőteljes trágyázására elégséges.

De még érdekesebb az az összehasonlítás, melyet Wágner tanár a nálunk is elterjedt búza és burgonyakeményítőgyárak, valamint a tengerikeményítőgyárak között tesz. Már az egymagában, hogy a kukorica ez a czikk tudományos értékű s kétségbevonhatlan adatai szerint — háromszorosa több fehérnyót tartalmaz mint a burgonya, az előbbi mezőgazdasági kihasználásra sokkal alkalmasabbá teszi, mihez még hozzájárul, hogy a kukoricakeményítőgyártás hulladékai (mint említve volt, a legkitűnőbb takarmány) nagy távolságokra is szállíthatók, niután táp- és pénzértékük, arányosítva súlyuk és térfogatukhoz, tetemesen nagy. A burgonya és kukoricakeményítőgyártás közt való összehasonlítást Wágner tanár ur még azzal bőviti ki, hogy úgy a keményítő nyereség, valamint a talajnak a termelés következtében való kimerülése közt is párhuzamot von, a melyből az derül ki, hogy egyrészt a kukoricával bővetett föld hectáronként hétezer annyi fehérnyót szolgáltat mint a burgonyatermelés, maga a keményítőnyereség pedig főként az által, hogy a burgonyakeményítő minősége tehát értéke is csekélyebb mint a kukoricakeményítőé, szintén ez utóbbinak előnyére szól, úgy hogy bizvást állítható, miszerint a talajnak csaknem egyenlő kimerülése mellett a kukoricamivelés 25 százalékig terjedő nagyobb jövödelmet szolgáltat mint a burgonyamivelés.

Frappans adatok azok, melyekkel Wágner tanár a kukoricakeményítőgyártás mellékterményeinek és hulladékainak (takarmány) értéket igazolja, a melyek arról győzik meg a figyelmes olvasót, hogy ezek a hulladékok még a kicsinyben való gyártás méretei mellett is (pl. 25 mm. naponkénti feldolgozás) a gyártás üzleti költségeit tökéletesen fedezik, míg a nyert illetőleg előállított keményítő értékesítése egészen tiszta haszon, azaz a czikk számvetése szorint egy 15,000 frttal berendezhető gyár bőven szolgáltat 20-40 százalék sőt még ennél nagyobb tisztajövödelmet is, szóval úgy áll a dolog, hogy a kukoricakeményítőgyártás — a takarmányul használható hulladék, a trágyatermelés, a húsproductio és a termelési czikk értékeit mind egybevetve — oly rendkívül kedvező üzleti mérleget nyújt, minőt eddig egyetlen mezőgazdasági ipar sem szolgáltatott.

Mindezekon kívül érdekes még tudni, hogy a kukoricából való keményítőgyártást még oly gazdaságokban is sikeresen üzhetni, hol a kukorica maga nem termeltetik, sőt Wágner tanár említ egy németországi gyárat, mely amerikai lófogó tengerit dolgoz fel, és mely a drágább nyers anyag mellett is prosperál. Ezen új iparnak a jövöre való kilátásait illetőleg megjegyezhető, hogy abban túltermelés tehát jövödelmezötlenység nem is képzelhető, mivel eddig túlnyomólag búzából gyártatván keményítő, ezen nagy piaci ára folytán ér-

tékesebb terményünket van hivatva helyettesíteni a kukorica, tehát a termelést egyszerűen a nyers anyag változtatása fogja átalakítani.

Gazdáink, kik földbirtokuk jövödelmezőségét emelni kívánják, az im röviden jelzett új mezőgazdasági iparágban oly tényezőre tehetnek szert, melylyel marhatartásuk jövödelmét olcsó és kitűnő takarmány által, továbbá a földük termőkerejének fentartására és helyreállítására szükséges gazdag trágyázást és végül a piaci termények (búza stb) termelésének fokozását bizton elérhetik. Wágner tanár ur ez érdemben a hozzá (Budapestre, Erzsébet tér 19. sz.) intézendő tudakozódásokra bárkinek készséggel szolgál bővebb felvilágosítással.

A zsidókérdés észszerű megoldása

— A szemiták és antiszemiták okulására. —

IV.

Nem lehet tagadni, hogy a magára hagyatott, századok hosszú során üldözött, csaknem minden tisztességes életpályáról leszorított zsidóság erkölcsé, általánosságban szólva, nem üti meg a mértéket: de hát mit tett és tesz a törvényhozás és a kormány, hogy elvagyja az alkalmat a folytonos súlyedésre? Semmit, sőt módot nyújt a zsidóság erkölcsének megrogtására.

Ugyanis 1868-ban eltörölte az uszora törvényt, mielőtt a pénzügyek akként rendeztek, hogy a szolid alappal bíró adósok olcsó pénzt kaphattak volna. Látjuk, hogy napjainkban az egykori uszorások vagy a pénzintézetekben helyezik el pénzeiket, vagy ingatlanokba fektetik be; mert nem volna okosság tőlük kölcsönözni, midőn olcsó bankok és más pénzintézetek állanak a közönség rendelkezésére. Ezen meggondolatlan törvény mennyi zsidót és keresztényt csábított a szabadbírtott uszoráskodásra és mennyire fokozta a zsidó gyűlöletet. Az uszoráskodás nem fáj bűne a zsidónak; hanem miután legutóbbi időkig a szorgalmas zsidóság vagyona jobbra készpénzből állott, nem rég lévén szabad ingatlan vagyont szereznők: a törvény felszabadítása mellett, pénzeiket a lehető legjobban gyűmölcöztették. Az igazság kedvéért megjegyezzük itt is, hogy 500 szisztóli kamatot nem zsidók, hanem keresztény ember még pedig bír. járásbíró szedett megszorult embertársaitól.

Igaz, hogy a keresztényeségnél az uszoráskodás gyérebben fordul elő; de nem azért, mert valaki keresztény: hanem azért mert nincs pénze. Hiszen a mely kereszténynek pénze volt, — ritka kivétellel — uszoráskodással szaporította azt; felhasználta az alkalmat még a papok is.

Ílát azt az uszoráskérdést ne fejtegetessük; mert a tőkepénzesnek nincs mit látni a zsidó szomro. Bizony az uszoráskodás nem tisztességes foglalkozás, s így azt kortúlni kell a jóra való embereknek valláskölönbség nélkül; de a törvényhozás és kormány feladata elvonni az alkalmat az olvotemedésre.

Ugyancsak 1868-ban alkották meg a törvényt, hogy a volt úrbériséget földarabolni szabad. Boldog isten, az ősek már Kálmán király idejében (Colomanni I. 19.) a népet a földesúri önkény ellen a törvényhozással oltalma alá helyezték; az 1832-61 ki törvények által volt megszabva, hogy az úrbéri telket egy negyed telken alól földarabolni, vagy egyes kezekben összehalmazni nem szabad, hogy a föld népe, mint kiabirtokos osztály, ingatlan javak birtokában maradjon, és a nagy birtokos osztály erde phallanxát képezze, s ne jussunk Irland sorsára. Első részt ültet eme bölcs in-

létekezés az 1840. 8-ik törvény, mely a jobbágyleányoknak az ingatlanokban egyenlő osztályt rendelt. Erre következett az 1868-iki szerencsétlen törvény, mely a telek földarabolását, a birtokoknak különválasztását megengedte, s ezzel ingóvá tette a folytonos változásnak tette ki a paraszt birtokot; pedig hát a községi élet az egyház, iskola, a jobbágyletelekre volt alapítva. Most azt sem tudja, a javadalomra jogosult pap és tanító, kitől követelje a maga illetőségét. Egy másként pusztulnak el a paraszt családok, birtokaik pedig többnyire zsidókra kerülnek; mert a regale szabályozásához is csak készűl a kormány, de ezen égető kérdést is elodázza. Ugyan kezem, nem volna e csészérű, állami közvetítés mellett kiszámítani a regálét, úgy, hogy a váltásösszeget a község adózási tartozásának letérlesztési, a regale pedig községi közös tulajdonná váljon, a helyhatósági felügyelet alá kerülne, és csak annyi helyen gyakoroltatnék, hogy a község szükségletének elég volna ugyan léve, de a népet fölételek korszakát mindinkább iszákossábbá ne tegyék, a mit a korszak hitel megsejnyítésével, rég lehetett volna korlátozni. Ily felügyelet mellett nem a legtöbbet ígérő, v. jmi gyakran ismert jelleműtlen egyéneknek, de a jó erkölcsű, közbizalmat érdemlő polgároknak lehetne haszonbérbe adni, a kik a községet méltányos árak mellett kiszolgálják, és mellék foglalkozásul az orgazdaságot nem űznék. Most a regale tulajdonosok, olykor mások árak mellett, a legtöbbet ígérő olyan zsidóknak adják ki, a kik már előre az italok maghamisítására, a nép elcsúsztatására a kifosztására számítanak; a mi nekik a mai megundolatlann agrariális törvények mellett könnyen sikerül, mert a telkeket darabonként, többnyire korszak adósságba szerzik meg a néptől. A törvényhozás gondatlansága nélkül a zsidó haszonbérlet nem ültet volna annyira.

Hát nem lenne százszor csészérűbb egy intézkedni, hogy a telkeket fél házbélyen alól felszítani nem lehet: mert ez már a legkisebb birtok-állomány, a melyen paraszt mezőgazdaságot haszonnal űzni lehet. És mert az örökös osztályok teszik koldussá a népet, és azok szűlik a proletárokat: nem volna e csészérű az oly törvény, mely az osztályosok többségének jogot adna a fekvő birtok megtartására, és az osztályt követelő kisebbségnek, a közigazgatási hatóság közbejöttével leendő kifizetésére? A hatóság határozná meg az összeget és időt, a mely alatt a kifizetés megtörténhetne. A pénzintézetek földadnak a kölcsönt, a melyet a község könnyen letérleltethetne. Ily módon lennének boldog falvaink, közös testvériségben élő népünk, a melynek még az erkölcs is megemésedne az osztályosok korlátozása, és a mulatlanul bekövetkező jobbillet folytán; míg most a szerencsétlen törvényalkalmat nyújt a nép elpusztulására, eliszákosodására és az élelmes zsidóság erkölcsének megromlására.

A polgári házasság behozatala s a zsidóság és kereszténység közti házassági-tilalom eltörlése, a rokonság köteleivel fűző a zsidóságot a nagy nemzet-testhez, és hathatós eszközül szolgálja az összemulása s a nemesebb erkölcsök elszájtítására. Ha a műveltség magas színvonalán fog állani a zsidó papság, az összerokonult hitvesek egymás templomait örömet fognak meglátogatni, a vallások hitvesek pedig nemessé válnak, hogy vallásukat kedves és tisztelt tegyék a más vallásuk előtt is.

Soha sem szabad felednünk, hogy a zsidóság az egyetlen közlő élő idegen faj, melynek nincsenek centrifugális vágyai; minden velük élő faj közt legjobban magyarsodik, és azon az uton van, hogy teljesen magyarrá váljék, mint az örmények és a viognai bolgárok. A zsidó nem áhitozik külön politikai állam után, megdöbbenne, ha Palestinát komolyan vissza akarnák Zaidoországnál állítani, hogy oda költözködjék. A zsidóság rég számot vetett magával politikai tekintetben, és örömmel elfogadja azon állam politikai nemzetiségét, a melynek polgára csak a vallást özi feltételeken. Ezen, hit szerint a Jehova által alapított és Mózes által kijelentett vallás az ő egyedüli zsidó intézménye a földön, mely az egész világon szétszórta zsidóságot összetartja. A vallás elégíti ki a zsidóság összetartozási ösztönét és vágyát. És miután a mozaizmusnak, ezen az egy istenség hitére alapított fideszes vallásnak létjogosultsága örök időkre biztosítva van, mert annak csak mivel papságra van szüksége, hogy az elbarázdolt tévtanok s babonák elpusztuljanak, a kor szellemo által felszárnyalt felekezetiesség végkép eleséssé válik, és a zsidóság vallásérköcsi élete felvirágozhat; a zsidóságnak vallásához való bárgazkodása csak előnye lehet az államoknak. A mely vallásosság ha a tisztta forrásból csörgedez, nagy boldogsága úgy az egyéneknek, mint az államnak.

Mély maggyőződéssel bízom, hogy ha minden igaz emberbarát a lábra kapott gyűlölködés helyett, a

maga körében segédkezet nyújtand a baj megörvoslására, a régi előítéletek elenyésztetésére és a törvényhozás a körmány teljesítendő a maguk kötelességét, nem meoszo van az az idő, midőn az üldözött, a megvetett zsidó faj, összerokonulva a kereszténységgel, józansága, kitartása, s takarékosága által, evangéliumi korásként jótékonyan fog működni az emberiség kebelében. Följogosit bennünket ezen hitre a faj kiváló szellemi tehetsége, és Mózes vallásának nemessége. A mely népfaj a világnak Krisztust, Pál apostolt, és a tudomány s művészet terén annyi tüneményeszerű egyénket adott és ad időszakonként: az nem lehet alapjában megromolva. Annak csak az akadályok elhárítására és a nemes erők működésbe hozatalára van szüksége, hogy nagyszerű eredményekkel meglepje és tiszteltre kényszerítse az előítéletes világot. Adja Isten, hogy úgy legyen!

BODNÁR ISTVÁN.

A megyei kózkórház érdekében.

Nógrádmegyének a megyei egészségügyi bizottság javaslata alapján egy B. Gyarmaton létesítendő kózkórház ügyében hozott fontos végzését egész terjedelmében tesszük közzé.

Ezen javaslat folytán, Balassa Gyarmaton a megyei kózkórház mielőbbi létesítése a megyei bizottság sürgős szükségű feladatának mondatik ki.

Ezen kimondott elv alapján első teendőnek tekintetik a szükséges alap mielőbbi előteremtése.

Ezen kózkórházi alap létesítésére és gyarapítására szolgálónak mondatik ki:

- a) a már meglevő megyei kózkórházi alap,
- b) a megyei szabályrendelet értelmében e célra fordítandó segélyek, bírásgépnek,
- c) a megyei központi betegápolási alapba befolyó összegeknek fel nem használandó része,
- d) B. Gyarmat tulajdonát képező kórházi épület és telek, illetve ennek bejövendő vételára,
- e) a b. gyarmati kórház alapjai, nevezetesen gr. Zichy Zsigmond 1000 és Bory Pálné 500 forintos alapítványai,
- f) az évenként igénybe veendő közadakozás eredményei,
- g) egyesek és testületek által e célra teendő alapítványok,
- h) egy e célra rendezendő sorsjáték jövedelme.

Az ez alapon szükséges előmunkálatok, intézkedések és javaslatok fogantatására az alispán elnökölté alatt Koményfy József, Harmos Gábor, Kacsórkócsy Gyula, Kövy Tivadar, Tillmann Károly és Hanzsély László bizottsági tagok következő utasítás mellett köteleztetik ki, nevezetesen:

Ezen javaslat a) és b) alatti része intézkedést nem igényel, az állapot ez alapokról vezetett számadásokból évenként kitűnő.

A c) alatti intézkedés fogantatására céljából az alispán minden év február havában az előző évet illetőleg a betegápolási alap tartozási és követelési állapotát lezámolás útján egybeállítatni és az eredményt a tavaszi közgyűlés elé terjesztetni köteleztetik.

A d) és e) alatti foglaltak végrehajtása tekintetéből, tekintettel B. Gyarmat városának e részben tett ajánlatára, ezenel felbivatik a város képviselőtestülete, miszerint a városi kórház és a fentartására szolgáló alapok értékének és mennyiségének kimutatása mellett hozzon a törvény kívánta formák megtartása mellett határozatot, melyben a nevezett ingatlanok és alapok tulajdonjogát tett ajánlatához képest a megyei kózkórházi alapra, illetve a megye közönségére ruházza, fentartásával természetesen azon jogoknak, melyek az ágyalapítók javára a szervezeti szabályokban biztosítottak fognak, mire nézve tájékozási és előzetes biztositásul egy ágy alapítványi összege már most 1000 forintban állapittatik meg, és kijelentetik, hogy minden 1000 forint alapítványi összeg illetve érték után az alapító egyén vagy testület egy betegnek felvételét a megalkotandó szervezeti szabályok értelmében követelheti, illetve egy ágy feletti rendelkezési joggal bírand.

Az f) alatti tervezet végrehajtása tekintetéből a megye alispánja illetve a bizottság egy saját személyre, mint a járási fő és segédszolgabírák, tisztifőorvos, járási és kórorvosok részére évenkénti hiteltelendő aláírási íveket adjon ki, oly utasítással, hogy az aláírási íveket a járási tisztviselők közönségről közönségre és házról házra köröztesse, s a többi tisztviselő pedig saját körében érvényesítse, s a bejövendő összeget az aláírási ível együtt a kitűzendő záros határidőben beértesztetni köteleztetik. Az aláírt összegek a megyei hivatalos értesítőben és a helyi lapokban nyugtáztassanak.

A g) alatti indítvány megvalósítása tekintetéből a megye alispánja illetve a bizottság a testületeket, pénzintézeteket, gyárosokat és nagyobb földbirtokosokat külön alapítványok tételére, szükséges telek, építési anyagok felajánlására kérje fel, biztosítván őket arról, hogy minden 1000 forint alapítvány illetve érték-összeg után egy-egy ágyat betegek részére a megalkotandó szervezeti szabályok értelmében igénybe venni jogosítva leendnek.

A h) alatti javaslat fogantatásával szintén az alispán és bizottság bízik meg.

Midőn ezen kijelölt módok és források igénybe vételével a kózkórházi alap a 20,000 forint megítélendű, a kózkórházi bizottság, illetve az alispán, a megyei egészségügyi bizottságot a szervezeti szabályok, egy a kózkórházi épület tekintetéből adandó javaslatra utasítván a javaslatát saját, esetleg a kir. építészeti hivatal, illetve szakbizottságok megballgatásán alapuló véleménye kíséretében szokott módon a közgyűlés elé terjesztse.

Ezen határozat Balassa-Gyarmat város képviselőtestületével, az egészségügyi bizottsággal és a nagy közönséggel a hivatalos értesítő útján közölni rendeltetik. Kiadta: Harmos Gábor, főjegyző.

A megyei bizottsági tagok választására vonatkozó közgyűlési határozat.

A megye törvényhatósági bizottságából az 1870. XLII. t. cz. 28. §-a szerint a folyó 1883. év végével kilépendő tagok névszerint a b. gyarmati választókerület b. gyarmati választó csoportjában: Baintner Ottó, Simko Frigyes, Feledi Ferencz dr., pataki v. cs. Tillmann Károly, Szerény Gábor, patvarczy v. cs. Beniczky Mihály, Holényi Ferencz, bugyagi v. cs. Imády Károly, Ebaczy Lőrincz, kékkői v. cs. Kfeller Károly, Hanulay János, szélyi v. cs. Siklaky István, Dessewffy Elek, zellői v. cs. Matyasovszky Lajos, Endrődy István, Tantossy Géza, Galli Gyula, lesti v. cs. Mescha András, Bende Sándor. — A nógrádi választókerület keszegi választó csoportjában: Gr. Crouy Endre, Kollona Endre, kosdi v. cs. Bene Gyula, Rozgonyi Gábor, n. orosz v. cs. Diószeghy Tádé, Marich Agoston, Arvay József, bötincsi v. cs. Majer Iván, Uvira Rudolf, Gyurcsánvsky József, rétsági v. cs. Perény Gábor, Rosenbach Ferencz, Szakolczay Ignác, romhányi v. cs. Fáy Armin. — A szécsényi választókerület szécsényi választó csoportjában: Horthy Gábor, rimóczi v. cs. Krigovszky Henrik, Eger Imre, Teraszjánvsky István, ludányi v. cs. Krúdy Pál, Pusztai János, karasági v. cs. Boda Gábor, Hegedűs Lajos, kar. keszi v. cs. Keszler László, géczi v. cs. Bugát János, Gonda János, surányi v. cs. Fényes Lajos, k. terennei v. cs. Deutsch Károly, Borbás György. — Losonczy választókerület losonczy választó csoportjában: Czöbel Károly, Török Sándor, Steller Antal, l. tugar v. cs. Draskovics Soma, vilkei v. cs. Hartvich Ferencz, Csönka Zsigmond, Báthly Sándor, Fabriczy László, gácsi v. cs. Wellibil Károly, Körmeendi György, Svichla András, Scholcz András, abelovai v. cs. Stör Károly, Weiss Ignác, Bell Pál, divényi v. cs. Spisák Andor, Steiner Adolf, Kresák Ferencz, Zelenka Gyula, vámosfalvi v. cs. Lehoczy Péter, Geduly Elek, Mandl László, sztegregovai v. cs. Franyó Gyula, Kalmár János, Dr. Melicher Ferencz, Mákosi Pál. — Sziráki választókerület kálói választó csoportjában: Világhy János, Ungby József, Fekete István, sziráki v. cs. Valentinyi Samu, jobbágyi v. cs. Plachy József, János József, Tamaskóvics Ferencz, Kun Barnabás, csécsi v. cs. Borhy Ádám, Krenedics Imre, Martonfalvy Gyula, ecsegi v. cs. Podhorazky Pál, Siraky Lajos, Plachy Zsigmond. — A füleki választókerület Fülek városában: Sztrouga Antal, ragyolci választó csoportjában: Vecsei Dező, Lakatos Bertalan, a. tarjányi v. cs. Ungar Gusztáv, czeredi v. cs. Szabó Imre, Endrődy Géza, Ecsegy Tivadar, galai v. cs. Rutkay György, Beniczky Géza, Telek István, pinzi v. cs. Mizly Zsigmond, Alexi János, Gellen László, uborszakai v. cs. Plichta Soma, Miklós János, Kisbalmi Ferencz, málnapataki v. cs. Hermann Imre, Okolicsányi Mihály, k. berényi v. cs. Mocsáry Ödön, Pap Zsigmond, Szakal Lajos, helyeinek sentebb idézett törvény 33, 34, 35 és 36 §-ai értelmében a minden 1871. évi 979. sz. határozattal megállapított választási csoportra nézve, a csoport nevét viselő székhelyen eszközölgendő új választások által kellő betöltés ezennel megrendeltetik.

Választási határidőül az összes választási csoportokra nézve f. évi november 6-ik napja tűztetik ki, mely napon reggeli 8 órakor pontban megkezdendő választások az egész megyében egyszerre viendők véghez, egyzersmind a netán megemmisítendő választások pótlólagos eszközölésére f. évi december hó 13-ik napjának reggeli 8 órája tűztetik ki. stb.

Figyelemztetnek ezttal a törvény 34. §-a alapján a községek bírái és jegyzői, hogy a választáshoz megjelenni és a szavazók azonoságára felügyelni kötelességüknek ismerjék.

Kiadta:

Harmos Gábor,

főjegyző.

H i r e k.

Hymen. Munka Endre, a b. gyarmati illetékesabási hivatal egyik kitűnő tisztje, kinek néhány elbeszélése lapunkban is megjelent, e napokban jegyezte el Méhes Mariska kisasszonyt, Méhes Sándor kökeszi földbirtokos ismert bájos és kedves leányát.

Kinevezések. Az októberi kinevezések alkalmából örömmel értesülünk, hogy Latkóczy Rezső, az 52-ik honvédszászlóalj kezelő főhadnagya II. osztályú századosná neveztetett ki. — A csendőrségi osztályba: Marasó György és Endrődy Géza megyénk fiait, hadnagyká neveztettek ki.

Köröm László barátunk, a kitűnő eredménytellett ügyvédi vizaga után e hó 1-én érkezett vissza fővárosból. Örvöszöljük őt a kívánnak neki szerencsét az élethez.

Érdekes régi érmek. Pajor István úr e napokban érdekes régi érmeket küldött a nemzeti múzeum igazgatója, Pulszky Ferencz úrnak, ki is ezeket a régieségi osztály úr Dr. Hampel József úrhoz áttétén, a beküldő úr kérése folytán egyzersmind azoknak szakértői magyarázatát küld meg az érmek korára és egyéb mivoltára nézve. Az érdekes lelvélből kivesszük a következőket: „Nagyságod ohajára ezennel van szerencsém ezen érmek korát idejegyezve közölni: A római

bronz éremet N Constantinus császár (306–337) vagy fia Róma városa képeivel a szászok pénzverdében verették. (Ezerin ezü érem most legalább is 1546 éves. Szerk.) Az ezüst érem lil Zsigmond leopold királynak 1593-ban vert hármas garasa. Végül a két kis réz érem magyar eredetű, a nagyobbik I. Ulászló, a kisebbik I. Lipót magyar király folyó pénze volt. Midőn Nagyságodnak stb. 1883. okt. 20. Dr. Hampel József a m. n. múzeum érem és régiségtáji őre.

Szécsényben mozgalom indult meg, hogy ott, mint a megye legcompetensebb helyén, gazdasági iskola létesíttessék. Ez mindenestre üdvös kívánság, s a szécsényvidéki gazdasági egyesület hivatalos levele arra, hogy ezen fontos kérdésről ne csak gondolkozzanak, hanem annak megvalósítása iránt minden irányban érvényesítő tevékenységét. Sajnálom lehetne azonban, ha Szécsény csak azért buzgólkodnék ezen eszméért, mert a kezdeményező B. Gyarmat is magáévá tette ezen ügyet akép, hogy az itt létező gólgári iskola gazdasági tanfolyammal egészítették ki. Bár minden járásnak lehetne gazdasági iskolája! — Szécsény, Szirák, Füleky gazdasági emporiumok, hogy ezen helyeken lassan lassan nélkülözhetlenné válik a gazdasági iskola. Járjenek össze tehát az illető járások közügyekért buzgó vezérferfiak, a téli idő ily irányú konferenciákra és tevékenységre igen alkalmas. Alapítsák meg, hogy hogyan, hol, mily költséggel szerzőtessék oly gazdasági iskola, melyhez egyelőre elégéges egy nagyobb boltiakkal ellátott iskolai épület, egy két házhelyi (esetleg bérleendő) telek jószág, és egy szaktanár. Ez nem sok és nem is kerül oly nagy áldozatra. De hát magától semmi sem indul meg; éppen azért tömörülni kell a járások intéző egyéneknek. A tevékenység, utánjárás és némi áldozat meg fogja hozni áldásos gyümölcsöt.

Szent István megkeresztelését ábrázoló olajfestmény kép van kitéve közszemlére Milovan Elek b. gyarmati kereskedésben. E képet Ráth Béla, törvényeséki joggyakornok festette, s mint első nagyobb szabású kísérlet, a festő dícséretére válik. Ajánljuk a meglekintésre. Külömben a kép eladó. Ára a szép aranyozott kerettel 50 frt.

Mindszentnapja B. Gyarmaton is a kegyelet ünnepe volt. Az üdvözöltek csendes országa, a temető, este felé megtelt nagy számú közönséggel, szegénnyel gazdaggal egyaránt. A temető, melynek tisztán tartására és szépítésére különben is nagy gond fordítottatik, magasra látkepet tüntetett fel. Egyes sírok impozánsan díszes pazarul voltak kivilágítva; némely síron pazar kivilágítás, másokon a könyvek árjában negyert lámpafény... A kápolna barlangja imára inti a népet s a nép az áhitat szent ibletével tekint az ég felé, mondván: Feltámadunk, feltámadunk!

A magyar történelmi társulat fontos működése hazánkban oly elismert tevékenységet fejt ki, mely előtt minden magyar honpolgárnak a legnagyobb tisztelettel meg kell bejelenia: — A múlt kiöcséit elismerő oltadással kutatja és összegyűjti, hogy azokból következtetést vonjon állami életünkre s biztatulag hason a jövőre. Ezen társulat évenként egyes történelmi nevezetességek helyekre kirándulásokat szervez, s miként a méh, megrakottan tér haza, hogy az összegyűjtött anyagot feldolgozza. Nógrádmegye kiválólag gazdag történelmi emlékekben. Eltekintve a megye nagyszerű levéltáráról, egyesek könyvtáráról, Nógrádban a vár-utózmények tanulmányozása is igen fontos működési kört szabon ezen tudományos társulatnak. Hajdan dicső, most romoknak induló váraink története oly homályos, hogy azokból kiindulni nem lehet. Indítsuk meg tehát a mozgalmat arra, hogy a jövő 1884-ik év nyarán a magyar történelmi társulat megyénket szerencsésültesse látogatásával.

Az állami közép ipartanoda igazgatóságától. Az építő iparosok tanfolyama. Az állami közép ipartanodában a télen szünetelő építő iparosok, kőművesek, ácsok és kőfaragók számára tanfolyam rendeztetik, a mely f. évi november hó 5-ik napján fog megnyitattatni. A tanfolyam négy téli félévre terjed s évenként november hó elejétől március hó végéig tart; a tanfolyamon az illető építő iparosok rendszeres szakkiképzést, s annak sikeres bevégezése után végbizonyítványt nyernek. Tanulóik felvétetnek a 14-ik életévet betöltött azon kőműves, ács és kőfaragó segédek, a kik folyékonyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig a gyakorlatban működtek. A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyítványt, továbbá főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely

idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak. A beiratások az infézet helyiségében (VIII. kerületi bodzafa utca 28. sz.) október hó 7-ik napján kezdődnek és e hó folyamán a köznapokon este 6 óráig, 7-ig, a vasár és ünnepnapokon pedig d. é. 8 óráig 12-ig tartatnak.

A mindszenti vásár B. Gyarmaton október 29-én és 30-án tartott meg. Ez volt ez év legnagyobb vására, melynek az idő is igen kedvezett. A marhavasár kitűnő volt; szebbnél szebb marha, hosszú sorokban volt kiállítva. A kereslet pedig egészen megfelelt a kínálatnak. Az iparosok vására is jól ütött be, a téli kabátok, szőrök, esuhák, a tulipános ládák mind elkelték, s a eszmadia és cipész sátorokat is jó megdézsmálta a jó vidéki publikum. A káposzta ára 2-5 frt-ig terjedt. A gabonár szilárd. A kereskedésekben is igen sűrű volt a forgalom. — Az igazi élet azonban a „laczikonyhák” körül fejlődött ki. Ezek a laczikonyhák hőmérők a városoknak; mégis akadt egy szécsényi uriember, ki a laczikonyhát, — e tősgyökerező, hagyományos magyar intézményt — megszólta. Nevét ezuttal elhallgatjuk.

A nógrádnegyei tanítótestület b. gyarmati köré f. hó 18-án B. Gyarmaton a polgári iskola tanácstermében ülést tartott. Mely alkalommal Singer Adolf izr. iskolai tanító előadását hallgatta meg. Komény Gábor elnök a győrvidéki árvizkárosult tanítók számára gyűjtést rendezvén, a begyűlt 72 frt 16 krt a keltő helyre beiktatott, minek folytán ezen ügy végleg befejezetnek lett tekintve. — Kaposy István mint a 11-ik országos tanítói gyűlésre kiküldött képviselő csupa szívesességből beszámolóját tartá, mely a többi körökkel való közlés végett az időszaki értesítőben lesz közzé téve. — Elnök az Eötvös-alap üdvös voltát nagyobb pártolás végett ajánlván jelenti ki, hogy ezen alaphól Fabriczy István, néhai Fabriczy József volt helybeli alapnevelő fia 100 frt ösztöndíjat nyert. — Zelenka János tanítótestületi karnagy, a nevezett dalárda létesítése céljából a beiratkozást ajánlja. — Indítványozva lett, hogy a könyrbíró bizottság ne együttesen, de személyenként működjen. A körök pályadíjteleket tűzhessenek, minek kapcsán dícsérelőleg felemlítendő, miszerint egy nemeslelkű körtag pályadíjjal 1 drb aranyat tűzött ki. A pályázati tétel „melyek a leginkább célhoz vezető büntetési és jutalmazási módok a népiskolában”. — Bírálok: Komény Gábor, Tomeko Nándor, Kaposy István, Zelenka János és Komjáthy Jenő. — Az időszaki értesítő tárgyában pedig indítványozva lett, hogy a tagok díjmentesen kapják. — A tanítótestület segélyalapja mielőbb kezdje meg tulajdon működését. — Végre Komény Gábor a kör szeretett és közbecsülésben álló elnöke 7 évi elnöki ténykedés után lemond, de ezen lemondása, tekintve elnök kiváló tulajdonait, nem fogadtatott el W.

A magyar millenarium Stampel Károly királyi udvari könyvkereskedő kiadásában Pozsonyban Helmar Ágost királyi főgymnasiun tanár úrtól egy két ives füzetke jelent meg, melynek címe: „A magyar millenarium”. Visszapillantás Magyarország 1000 éves történetére. Az író neve, kinek Bonfiniusról írt művét a magyar tudományos akadémia annak idején pályadíjjal tüntette ki, elegendő biztosítékul szolgál arra, nézve, hogy itt nem selejtes vásári munkával van dolgunk, amint csakugyan ez alkalmi iratkában nemzeti politikai alkotmány és irodalom történetünknek főbb mozzanatai vonzó alakban csoportosítva, a magyar nemzet ezeréves fennállásának nagy vonásokban rajzolt sikerült képét nyújtják. A számos képpel ellátott füzetkének felette díszes kiállítása a derék kiadónak izléséről tesz tanúságot. Ha végül még fölemlítjük, hogy az ára 20 krban van megállapítva, pillanatig sem kételkedünk benne, hogy ezen alkalmi füzetke könyvpiacunk egyik legkelendőbb cikkét fogja képezni. —

Gyanus haláleset. Talpas István varbói templombíró és községi pénztárnok f. hó 30-án reggel a trágya földök és rétség szélén, a falu alatt halva találtatott.

Egészséges, erőteljes, legjobb korban lévő férfi volt életében. A vizsgálat fogja kideríteni, vajjon nem erőszakos megálmadásnak esett-e áldozatul, mert sapkája, órája s pénztárcája hiányzott.

Rövid hírek. Stösser József miniszteri osztálytanácsos ur, városunk fia, — édes anyja sírjára ez idén is, mint a múlt évben; gyönyörű immortell koszorút küldött — Zubovics Fedor október hó 31-én családjával B. Gyarmatra jött, rokonai látogatására.

Az „Olvasókör” című, már eddig 5-ik évfolyamot írt kéthetenként megjelenő regényvállalatot, mely pontos megjelenése, csinos kiállítása, de különösen kitűnő regényeinek érdekfeszítő tartalma által, hazánk kevés számú folyóiratai között egyike azoknak, mely a legtöbb olvasóközönséggel dicsekedhetik, miért is azt a olvasóink figyelmébe ajánljuk. Az „Olvasókör” most folyó regényének címe „A rejtett milliók”. Montepio Xaver hatásteljes legújabb történelmi regénye, mely az olvasót teljesen lebilincseli és megragadja. Előfizetési ára egy évre vagyis 24 (5 ives) füzetre 6 frt; 12 füzetre 3 frt; 6 füzetre 1 frt 50 kr. Előfizetelni legcélszerűbben postautalvány által az „Olvasókör” kiadóhivatalához, Budapest, Stáció utca 31. szám Mutatványszámok ingyen küldetnek mind azoknak, kik a kiadóhivatalhoz ezekért egy levelezőlappal fordulnak.

Érdekes. Mai számunk hirdetési rovatában foglaltatik Heckscher Sámuel hamburgi bankár szerencsehirdetése. — Ezen váltóújslet szerény és titoktartó pontosságával a vidék bizalmát megnyerés, azért is azt a tisztelt olvasók figyelmébe ajánljuk.

Feloldás szerkesztő:

Horváth Danó.

Ki bármennyű köhögés, nehéz lézés, rekedtség, hurut, nyálkásodás, megfázás, tüdő- és gége-bajban szenved, ajánlom saját készítményű codelines moha-növény (zokorkálmát). Ezen kelleme ízű szelvény, bármilyen mennyiségben fogyasztva, emésztési zavart nem idéznek elő.

Ajánlom továbbá gyengédeknek, vészeségnek és üdülő belegeknek egyenesen Malagából hozott 1868. évi malaga-boromat. Egy palack ára 1, 2 és 4 frt.

Egyszerűsöd értesítem a t. ez. közönséget, hogy a gyógytár minden keresettebb gyógyszer-különlegességgel és a legfinomabb illatszerekkel kellően ellátam.

Becses pártfogásukat kéri:

Herepey Károly gyógyszerész, a „Magyar koronához” címzett gyógytár bérleje, 10-1 Balassa-Gyarmaton.

Bérleti hirdetmény.

B. Gyarmat város utcáinak tisztántartására törvényhatóságilag engedélyezett 1. 2. 3. kros helypénz szedési jog 1884. évi január 1-től 1886. évi deczember végeig terjedő 3 évre haszonbérbe adatni fog.

Felhivatnak mindazok, kik ezen helypénzszedési jog bérbevételére vállalkozni kívánnak, hogy 50 kros bőllyel s az eddigi 351 frt évi bérösszegnek megfelelő 10-ka, vagyis 35 frt bérátalvánnyal ellátott zárt ajánlataikat e hó végeig aláírottat nyújtsák be.

A bérleti feltételek aláírott hivatalos helyiségekben bármikor megtekinthetők.

B. Gyarmaton 1883. november 3.

Buriusz Mihály.

3-1

városi bíró.

Figyelmeztetés.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalalig kitüntetett sósboroszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzóknak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon eszmjegyeimet mindenütt s arra két nyomtatban saját házam külső alakját vezetem fel, hogy egyrészt az egyszerűsöd védjegyként a budapesti iparkamaránál

S O S B O R S Z E S Z

gyors enyhítést eszközöl:

csúszos szaggyatás, fagyás, fog- s fejfájdalmak, szemgyengeség, bémulások, stb. stb. ellen. Foglaltatás szerű is igen ajánlható, amennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a száj eljárolgása után, valamint ajánlatos a szer fejmosásra is a hajlások erősítésére, a fejkörpa képződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Ára egy nagy üveggel 80 kr, egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizalmasaim névsorával ellátva, minden üveghöz ingyen mellékeltek.

Brázay Kálmán,

Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 23. sz.

Kapható B. Gyarmaton: Gazdik L., Omazta és Buchár, Havas Gy., Nagy L., Sommer K. és Feleki H. úrnál.

1546—893. sz.

3-9

Arverési hirdetmény.

A szécsényi kir. bíróság mint ukvi hatóság közhírré teszi, hogy Vég András és Vég Mihály végrehajtónak Vég István, Borbála, László és János végrehajtást szenvedők elleni 408 forint 50 kr tökékövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a b. gyarmati kir. tszék illetve szécsényi kir. bíróság területén lévő Halászi községben fekvő és ezen község 41. sz. ukvi íróban A. I. 1—19 sorz. alatt felvett egy egész házhely birtokból és 67 népsorazam alatti ház és tartozékából alpereseket Vég István, Vég Borbálát, Vég Lászlót és Vég Jánost illető jutaléka az arverést 3100 forint 28 krban ezennel megállapított kiküldési árban eladandó és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi deczember hó 19-ik napján d. e. 10 órakor Halászi község házánál megvárakozó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladhatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-ját vagyis 310 frt 8 kr közzéadni, vagy az 1881. LX. t. ca. 42-ik §-ában jelölt árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 310 sz. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet §-ában kijelölt ova létképes értékpapírban a kiküldött kezesség letenni, avagy az 1881. LX. t. ca. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiküldött szabályszerű elismervényt átsegáltatni.

Kelt Szécsényben a kir. bíróság ukvi hatóságánál 1883. évi augusztus hó 30-án. Zsitvora, kir. bíró.

